

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI dr. BOROS GYÖRGY.

Előfizetési ára 2 k. 40 f. (1 frt 20 kr.) Egy szám ára 24 fillér (12 kr.)
 Egyleti tagok, 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát fizetnek. Minden pénz
 Gálfi Lőrincz egyll. pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

---

*A modern emberszeretet (filantropia) megtanított,
 hogy tekintsünk az égre, és „ne alamizsnát, hanem
 egy hű barátot kérjüek.”*

Chicago.

Fenn W. Vilmos.

---

*A természet tiszta és egészséges. A gondolat és érzés tiszta-
 ságát növeli, ha olykor társalgunk a sziklával, fákkal; a pata-
 kokkal, félhókkal; a napok és évszakok jövésével és távozásával.
 Mi általában bizhatunk az olyan emberben, a ki valóban szeret
 egyedül lenni a réten vagy a tenger partján, vagy a csillagos ég
 alatt. Rendesen szép jövőt jósolhatunk az olyan ifjunak, a ki a
 természeti tárgyak gyűjtésével tölti idejét és tanulmányozza — fegyver
 nélkül — a madarak szokásait s igyekszik megnevezni őket.*

Boston. É. Á.

Ames Gordon Károly.

---

*A hol sok a nagy elme, kevés a nagy szív, ott hiányzik a
 bekés összhang és nincsen tartós haladás.*

A kolozsvári unitárius papnevelő intézet önképző-körének története a XIX. százban.

Pályamű. Irta Barabás István.

— Folytatás. —

II.

Az önképző-kör megalakulása.

1859—60.

A szabadságharcz leveretése után mély csend honol széles hazában. A honfiak nagy része elnémulva pihen magyar vértől megszentelt hazája porában. Mások idegen országok sötét börtöneiben várják a szabadulás napja hajnalhasadását. Legsomorubb azoknak sorsa, kik vagy nem tudtak, vagy nem is akartak elválni a mély gyászban ülő édes anyától s egy-egy, koronként megpendített allegorikus versben hallgatják szívszorongva a letiport nemzet szive dobogását. Mindenütt mély, halálos resignatióval vegyült erkölcsi satnyulás. A társulatok feloszlásával kihalni látszott a nemzeti érzés is. Csak titkon gyülekeznek össze néha a haza fölött még kétségbe nem esett honfiak s lesik a külföldi híreket, honnan most mindent reméltek. A sajtó censura alatt nyög, a szabad véleménynyilvánítás fölött idegen zsoldos őrködik. Az iskolákba is csak lassan-lassan gyülekeznek a tanulók.

Minő változás egy pár év alatt! A honnan tanítóik buzdító szavaival lelkesedve mentek a csataterre: ott most mély hallgatás fogadta!

A vezetők szomoruan ülnek székeikben s idegen tanterv szerint, hidegen őrlik le az unalmas napokat. Halálszinű zsibbadság ül a tagokon. Mihez fordulhattak hát máshoz az összejött papnövendékek, mint az emberiségnek annyi, hasonló érzelmétől megszentelt könyvéhez: a bibliához. Abban kerestek most is vigasztalást s hosszú 10 éven keresztül annak olvasása és magyarázása volt önképzésüknek egyedüli eszköze és tárgya. A hosszú, kínos éjszaka végre mégis hajnalodni kezd. Az 50-es évek végén egy-egy csillag jelen meg a nemzet életének egén. Az önbizalom kezd visszatérni minden vonalon. A hajnali üde levegő érintésére a papnövendékek közé új élet szivárog s már 1859. nov. 14-én újra tömörülnek s megalapítják a »Theologus könyvtárt, a papi, egyházi könyvek megszerzése és az ezen pályára készülő egyének teljes kiképeződhetése tekintetéből.*

* Jegyzk. 1859. 1 sz.

Innen kezdődik az egyesület hiteles története. Az első ülést 1859. nov. 19-én tartják s ekkor már 27 tag írja alá nevét. Bizottságokat szerveznek a kik könyvszekrények beszerzéséről gondoskodjanak. Első teendőik a könyvtár megalapítása és berendezése. Tisztségviselőket választanak, kiknek mint alapító tagoknak és hivatalnokoknak nevét itt közlöm.

Elnök: Molnár Sándor. Jegyző: Kiss Sándor. Pénztárnok: Serester Sándor. Könyvtárnok: Koronka Gábor. Gazda: Vass István.*

Az első évben mindössze csak 3 gyűlést tartanak, melyeknek tárgya a könyvtár felszerelése volt. A második évben már egy hatalmas lépést tesznek előre. Hetenként rendes gyűléseket tartanak s gazdálkodnak szellemi organumról is. A keblü lap »Egyházi Lap« nevet kap, mely czim mai nap is fennáll. Az első szám 1860. nov. 15-én jelen meg Serester Sándor szerkesztésében, ki előszavában a könyvtár megalapításának indokait s a kor szellemének követeléseit sorolja fel s majd így folytatja: »Egy ilyen nevezetes korban, melyben minden igaz magyar áldozni kész a haza oltárára, egy ilyen korban mi is, kiktől mind szellemi, mind anyagi tehetségeinkre sokat várni nem lehet, — alapítók meg az »Egyházi Könyvtár« nevet viselő s jelenleg már fennálló könyvtárt, hogy ezáltal is egygyel több eszköz legyen birtokunkban, mely által magunkat a haza igényeinek megfelelőleg képezhessük, tökéletesíthessük.«

»S mint minden más ilyenmü társulatoknál, úgy itt is szükségesnek látta a társaság »Egyházi Lap« czim alatt egy lapot szerkeszteni, a melynek tárgyai lennének mindennemü egyházi beszédek, akár saját munkák, akár idegen nyelvekből fordítottak, egyházi énekek stb. És mi a czélja az »Egyházi könyvtár« megalapításának? avagy nem az-e, hogy az egyházi pályánk folytatására vezérlő eszmékkel és szent igazságokkal bővelkedő könyvekből állván, azokból pályánk biztos és könnyü folytatására útmutatókat s a vallásos kérdésekben felvilágosításokat adjon? Valójában az! És kérhetném tovább, hogy mi módon nyerhetünk az egyházi pályára legkönnyebben bizonyos gyakorlottságot és otthonosságot? Bizonyosan nem másképpen, mintha az e tárgyra tartozó könyveket olvassuk szüntelen, s főkép pedig az által, ha az olvasott eszmék szerint, saját meggyőződésünk és hitelveink szerint akármi tárgyú és alkalmu beszédeknek írását mentől gyakrabban megkisértjük és azokat, melyek belátásunk szerint sikerültek, azokat többszöri átolvasás és jobbitgatások után, mintegy emlék gyanánt eltesszük magunknak, hogy majd annak hasznát vehessük, vagy pedig egy e végre szánt lapban átadjuk a nyilvánosságnak.

* Jegyzk. 1859. 1., 2., 3. sz.

»A kik talán önmaguk iránti bizalmatlanságból tartózkodnának e lapba czikkeket írni, azokat ne rettentse vissza az esetleges gyakorlatlanság érzete, mert itt csak egy kisebb körben mozgó önképzésről lévén szó, a hibákat nem gáncsolni, hanem jó akarattal javítani akarjuk. Én tehát azon édes reménységgel nyítom meg e lap első számát, hogy hő pártolástok által meg fog felelni a czélnek, a mely végezt megindított. Legyetek munkások hát abban, hogy azon kis forrás, a mely most egyszerre nem képes többek lelki szomját kielégíteni, gyarapodjék időről-időre, hogy mint kiapadhatatlan forrás, legyen egykor képes mindazok szomját kioltani, vagy legalább némileg csillapítani, a kik a tudománynak rögs utjain hozzája, mint szent zarándokok elvándorolni óhajtanak.«

Ebbe az időbe — sőt egészen a 70-es évekig — eső lapoknak tartalma rendszeren a gyakorlati lelkészet köréba vágó esketési, keresztelési és urvacsorai agendák és egyházi beszédek és imák s csak később jelennek meg önálló tanulmányon alapuló értekezések s azok nyomán bírálatok és költemények.

Pénzügyi helyzetükhez képest szaklapokat is rendelnek. Első megrendelt folyóiratuk a »Sárospataki Fűzetek«.*

A könyvtárt vásárlás utján folyton szaporítják s már a második évben mintegy 50 kötet munka van az egylet birtokában. Jóakaróik sem feledkeztek mög róluk, részint pénz-, részint könyv-adományokkal mindig segítették, buzdították.

Az első könyvadomány, miről jegyzőkönyveink megemlékeznek, Ferencz József paptanárnak Gróf Széchenyi István felett az unitár. templomban mondott beszéde, ki azóta minden évben megújuló ajándékaival örök hála kötelezte egylettinket.

(Folyt. köv.)

Tolsztoj Leó gróf.

Az újkor evangelistája, ki Krisztus igaz, jó és felséges tanait hirdeti, a ki az evangelium nemes egyszerűsége szerint él, nem ismer ember és ember közt különbséget, hanem szétoosztva földjét a grófi család uradalmán levő földművelők közt, sajátjának annyit hagyott, mennyiből megél ő, fenkölt lelkű neje és családja. Tolsztoj Nyikolajevich Leó gróf, orosz író, született Jannaja Poljana birtokon a tulai helytartóságban 1828. szeptember 9-én. A kazáni egyetemen 1843 óta a keleti nyelveket és a jogot tanulmányozta és Szt.-Péterváron vizsgát tett. Miután

* Jegyzk. 1860. 13. p.

hét évet birtokán töltött, 1851-ben tüzéraltiszttá lett a Kaukázusban. Itt írta meg első művét: „A gyermekkor“, melynek folytatása: „A fiu kora“ és „Az ifjúkor“. A krími hadjáratban Szilisztria ostromában és Szebasztopol védelmében résztvett, mint tiszt. A hadjárat után Szent-Pétervárra helyezték át, hol Tujevvel ismerkedett meg, a ki nagy tehetségét fölismerván, rávette, hogy kizárólag az irodalomnak éljen. 1862-ben nőül vette Berhs Andrejevna Zsófiát, egy moszkvai orosz leányt. A „Debabristák“ című regényt tervezte, melyből három fejezet ki is lett nyomtatva, de anyaggyűjtés közben figyelme az 1812-iki francia betörésre irányult és így jött létre a „Háboru és béke“ című nagy regénye. A hetvenes évek elején paedagogiai kérdésekkel foglalkozott, olvasókönyveket és a népnevelésről szóló iratot tett közzé 1874-ben megkezdte „Kuramin Anna“ című regényét. Azután theologiai tanulmányokkal foglalkozott és különösen Szutajev orosz földmives felekezetét alapítóval való megismerkedése egészen új fordulatot adott irodalmi tevékenységének és életének. Az ő (tulajdonképeni unitáriusi) kereszténységre és a népeknek egyszerűségére akarja építeni életfelfogását és elveti a modern művelődést, annak világnézetét és életfelfogását. „Gyonásom és Miben áll vallásom“ „Mit tegyünk“ című munkákban sem fejt ki határozott világnézetet, mert világnézete, a melyet őskereszténynek, tulajdonképpen az őskereszténység és a modern felvilágosodás, sőt néha határozottan naturalista gondolkozásu ember világnézete közt inog, határozatlan körvonalokban. Ilyen elmosódott szinben tűnik fel világnézete a szép részleteket magában foglaló „Evangeliumában“ is, a mely munkában az evangeliumnak lényegét összeakarja foglalni az „Életről“ írt munkája, továbbá az „Isten országa ti bennetek vagyon“ című munkában is, mely élénk előadásban gyakran gunynyal ostromolja a mai kereszténységet és az arra épült államintézményeket. Ezt a vonást, mely összes újabb művén keresztül vonul, mutatja a „kereszténység és hazafiság“ című értekezése is. Ez előbbivel egy időben jelent meg az „Empirikus morál ellenmondásai“ című műve is. Továbbá „Katonai kötelesség“ című munkája, melyben különösen az orosz katonai életet írja le Tolsztoj most már a költészet terén is érvényesítette ezt az őskeresztény (unitárius) és népies irányt. Nagy feltűnést keltett különösen a „kreutzerszonáta“ című novellája. Tolsztoj legolvasottabb munkája, mely a házasság intézményét támadja meg és a teljes lemondást hirdeti. Ez a munka egész irodalmat támasztott és számtalan kiadásban jelent meg mindenféle nyelven. Írta ezenfelül „A sötétség hatalma“ naturalista drámát és a „Műveltség gyümölcsei“ szotirikus vígjátékot, „Iljus Iván ha-

lála“ czimü elbeszélést, „Az ur és szolgál“, továbbá „Földbirto-
kos és munkás“ czimü elbeszélést Továbbá népies kisebb elbe-
széléseket. Összes művei 2 kiadásban jelentek meg 12 kötetben
és olcsó kiadásu 13 kötetben Magyar fordításban művei jó része
megjelent. Tolsztoj tanai sok hivat szereztek neki nemcsak Orosz-
országban, hanem messze külföldön is, különösen Angliában.
Amerikában, a kik felekezeten szervezkednek és rendkívüli
hatást gyakorolnak korukra.

Mi jellemzi Tolsztoj műveit. Ő Mindenben a nemes egy-
szerüségre törekszik. Őszerinte nem kell állam, nem kell vallás
a mai értelemben, nem kell pap, tanító, hivatalnok, neki szabad
polgárok kellene, a ki magának és családjának papja, ki gyer-
mekeinek tanítója, saját egyénisége által nincs törvényre szo-
rulva, hogy ne tegyen rosszat. Ime a Krisztusi, tökéletes em-
ber, a ki nem azért tesz jót, mert a törvény és vallás tiltja a
rosszat, hanem azért, mert az egyedüli, ki felette áll, az Atya
Ur Isten a jót szereti s mert lelkiismeretének is megfelel a jónak
gyakorlata. Krisztus is ezt tanította, csak más módon a kornak
megfelelően. Krisztus példabeszédekben, Tolsztoj bölcsészeti és
szépirodalmi műveiben, de a mint Krisztus is tökéletes embe-
rekre alapította fejedelmi tanát, a kik megelégednek a nemes
egyszerüséggel, bünt csak hirtől ismerik, ép úgy Tolsztoj is.
Tolsztoj tana a mostani kor erkölcsi hanyatlása mellett szép
idea, de meg nem valósítható. Nem engedi megvalósítani azt,
hogy az emberek a kultura által elvakítva, nem hogy egyszerü-
ségekre törekednének, hanem inkább mindenki többre és többre.
Míg atyáink mécses világa mellett alkották nagy műveiket és
korszakalkotó terveiket egy szál faggyuyagyertya mellett beszél-
ték meg, addig a mostani kis diák már az egyszerű égővel ellá-
tott lámpát kevesli és villam égővel ellátottal akar vagy pláne
villanyvilágítást, a mi mellett megcsinálja azt a pár összeadást,
vagy elismételje a mensa mensaet. Míg a régi világban megelé-
gedett a főur is a pipával, addig manapság a mesterlegények
és munkások is ezüstös vagy legalább is ezüstözött szivartár-
czából kínálják egymást szivarral Számptalan példa hozható erre,
fel és csalódni fog minden idealista, ki az evangeliumi egysze-
rüséget hirdeti, mert azt megérjük talán vagy mi, vagy utó-
daink vagy későbbi nemzedék, hogy minden munkás lakása sző-
nyegezve, parkettirozva lesz, villamvilágítás, gázfűtés, lift, fürdő-
szoba lesz minden házban és a mit Flammarion a „Világ vége“
czimü regényében a 25. századról irt, hogy minden házon lég-
ha ó állomás, de azt, hogy visszamenjen az ember a ragyogó
világból az egyszerüségre nagyon nehezen tudom elhinni, bár
szeretem hinni. Lehet, hogy akkor ha az emberiség teljesen

megun mindun fényt, pompát s valami ujat akar, hogy visszatér az evangéliumhoz, de erre nem mutat semmi jel, mert inkább távolodunk attól, mint közelednénk és általánosságban véve erkölcsstelenebb a világ, mint volt a történet tanúsága szerint azelőtt. Pedig ehhez a legnagyobb erkölcsösségre, szabadságra, egyenlőségre, testvériségre, istenben való hitre, igazgyszeretetre, jóságra a kulturáról való lemondásra van szükség.

Ime Toisztój művei ezt a hatást tették rám és mikor olvastam mindig az a gondolatom támadt: „Ép úgy magadról beszélsz nagy férfiú, mint Krisztus a te mestered és azt hiszed, hogy minden ember olyan, mint te.“ Midőn ezt becses lapunk számára írom, meg kell emlékezniem a május 3-án megjelent napi lapokban levő nyilatkozatáról, melyet a szent szinodusnak írt az ő kiátkozása alkalmából. Az a rész, mely minket érdekel ime így szól: Nem Istent tagadtam, hanem az egyházat, (t. i. az orosz ó-hitű egyházat) azt is csak akkor, mikor meggyőződtem róla, hogy az egyház tanítása elméletben aljas és káros hazugság, gyakorlatban pedig durva babonák és szemfényvesztések összessége. Való igaz, hogy tagadom Mi Urunk Jézus Krisztusnak szeplőtelen fogantatását, tagadom Isten anyjának szeplőtelen fogantatását, tagadom Isten anyjának a gyermek születése előtt és után való szüzességét; való igaz, hogy tagadom az érthetetlen hármass istenséget és az első ember büntetéséről szóló, ma már teljesen képtelen mesét, de nem tagadom az intéző, a szerető Istent, mint minden dolgok elvét. A mi a siron tuli ítéletet illeti, tagadom a végső ítélet gondolatát, mely szerint az emberek millióinak kárhozat volna a sorsa, más millióknak viszont a paradicsomban való élet, — mindezt tagadom ugyan, de hiszek az örök életben és abban, hogy az emberek cselekedeteik szerint nyerik jutalmukat itt és mindenhol, most és mindörökké. Azt mondják, hogy megtagadok minden szentséget! Igaz: minden szentség aljas és durva szemfényvesztés, a mely össze nem fér Isten fogalmával és Krisztus tanításával. Végül azt mondja: Krisztust istenként imádni és hozzá imádkozni éppen az a legnagyobb szentségtörés. Ha e vallomását átgondoljuk és erélyes kifejezéseitől eltekintünk, láthatjuk azt, hogy a nagyférfiú unitárius érzelmű. Előtte csak az Atya az Isten, de Krisztusnak, mint embernek tisztelete abból is kitetszik, hogy tanait hirdeti s az evangéliumot, mely Krisztus tanítása tiszteli. Az emlékeztető jelképeket, mint a keresztelest és urvacsorát szentségeknek nem tartja. Ime előttünk áll egész fejedelmi nagyságában az unitárius vallás, melyet talán ha a nagyférfiú ismerne, unitáriussá lenne. Tiszteljük a nagy férfit, az evangélium tanítóját ezért a nyilatkozatáért is és ha

módunkban van, úgy ismertessük meg vele ama tant. melynek gyenge harczosai vagyunk. Vajjon ha ő élére állna nem hódítna-e meg e tan egy félvilágot. Juttassuk a hatalmas aggastyánhoz fejedelmi hitünk tanait Ki tudja mily hatása lesz az ő népszerű alakjának a mi felséges hitünk terjedésére. Itt a XX. század, tennünk kell, mert ez a század a mienk.

Budapest.

Ujvári László.

Kedves szerkesztő úr! Még 1897-ben, mikor a „Nők világa“ czimű rovattal megajándékozott minket, engedelmet kértem volt a szerkesztő úrtól, hogy e helyen elmondjam pár gondolatomat a belső emberi családok kötelességeiről egymással szemben, a társadalmi életben és a nép között.

Akkori első levelem vezéreszméje volt; ismerkedjünk egymással, a másodiké: barátság az egy vidéken lakó belsőemberek családjai között.

Más gondolatok, eszmék, tárgyak és egyéb akadályok miatt elmaradtak ez irányú leveleim akkor, most azonban kérem a kedves szerkesztő urat, engedje meg, hogy az elejtett tárgyat újra felvegyem s ajánljak egy nagyon jó és elfogadható módot és alkalmat a barátság kimutatására.

Jó alkalom az érintkezésre a D. F. Egylet felolvasó és közgyűlésein, valamint az évi egyházköri közgyűléseken való találkozás. Örömmel tapasztaljuk, hogy évről évre mind többen jelennek meg ezeken a belső emberek közül családostól s a ki egyszer eljött, többet, ha csak lehet, nem marad el, a mi leginkább bizonyítja, mennyire kívánatos, kedves, szinte nélkülözhetlen mindnyájunk részéről a társas érintkezés. Ezek az összejövetelek azonban olyan ünnepélyesek, feszesek, nincs kellő tér és idő s talán hangulat is a *barátkozásra*.

Pedig ez kell nekünk! *Bizalmas barátkozás! Egymás megismerése, megszeretése.* . . . Legyünk egyik a közös barátságban, hogy egyik lehessünk a közös munkában! De hát hogyan? Mikor olyan távol lakunk egymástól?

Hányszor megtörténik, hogy elmegyünk néhány kilométer távolságra egy barátságos látogatásra s az illető családot nem

* Ezt a cikket azért soroztuk a nők világába, mivel a házi asszonyoktól nagyon sok függ az eszme megvalósítására. Szerk.

kapjuk honn, ha pedig előre értesítjük, féltő, hogy olyan szíben tününk fel, mintha nagy előkészületeket kívánnánk fogadásunkra.

Jó magyar szokás, hogy a családfő névnapját megünnepelik. E napon össze jő tisztelő, barát, rokon, hogy mindenjót kívánjon az ünnepeltnek.

Ez a nap legyen a mi barátságos érintkezésünk nagy napja, *a névnap*. Menjünk el az egy vidéken lakó belsőember család a másikhoz kinek a névnapja, azaz egyforma nevékhöz szerre évenként, tekintet nélkül arra, hogy az illető volt-e a miénken, vagy valamely ok miatt egy alkalommal elmaradt. És meghívás nélkül, mert a tisztelet úgy értékes, ha önként jön, nem kérve; ez csak egy rossz társadalmi szokás, a mely talán helyén van és szükséges városban, hogy tudják előre a vendégek számát; de köztünk falun, a hol van szaladó csirke, liba, tej, vaj s egyéb minden mindig, nem határoz olyan sokat, ha a számitottnál többen meglepnek.

Használjuk fel tehát ezt a legalkalmasabb napot a barátságos látogatásra, de ne engedjük versengéssé fajulni, hogy nagyszerű lakoma mellett ünnepeljük egyszerűen tiszteletünk tárgyát, hanem, hogy egyszerű vacsoránál nagyszerű ünneppé emeljük azt a napot, a melyen minden évben egyszer kimutathatjuk az illető család iránti tiszteletünk és szeretetünket. Hangozzanak el szebbnél szebb pohárköszöntők, zengjen dal, ének a barátságról, egyetértésről, a minek minden nagy dolgot meg kell előzni. Legyen ott eszmecsere és eszmealkotás, hogy képesek legyünk dolgainkat jobban végezni azután, és tenni még azon kívül is.

Ibolyka.

Unitárius leányok lobogója.

Fölbuzdult leányaink hön érező szive és a nagy ünnepen lengeni fog a szép, diszes lobogó az unitárius kollegiumban.

Most, midőn már kezdjük látni a gyűjtések eredményét, újból megerősödünk abban a hitben, hogy az unitárius szegénység nem akadály még nagy dolgok kivitelében is. Lám, ha úgy akarjuk, a fillérekből tökepengz gyül össze!

Az unitárius leányok lobogója alatt összetalálkozik egy néhány száz leány és barátaik. Szeretnők, ha *mindenik*, ha legalább *ezerek* mondhatnák magukénak ezt a szent ereklyét. A székely leányok, azok a mi kedves hiveink, a kik otthon a

sarló mellett dalolva dolgoznak, egyelőre nem buzdultak föl úgy, a hogy vártuk volna, pedig az ők testvéreiknek szól ez a lelkesítő emlék.

Ha mindenki megtudná, hogy a collegium czimerében Minerva, a tudomány istenasszonya ékeskedik, azt is megtudná, hogy most neki is alkalmá van a kis Minerva szerepére, a tanuló muzsasereg lelkesítésére. Hiszen nem is kívánnak olyan sokat! Ha egy korona nem telik, annak fele is kedves s épen oda jut, a hol a többi van.

Ezt mi — természetesen — a szülőknek s leányaink barátainak is mondjuk. Az egy éves kis Iluska, a még csak fél-éves Évike bizony nem adakozik, de a jó mama, a jó apa vagy a nagyszülők adnak helyettük s ők majd, ha megnőnek, megtanulják, miért történt mindez s lelkesülve a múlton, a mi nekünk most jelen, majd hasonló szépet mivelnek ők is. Így szaporodik a jótékonytság hasznos gyümölcsfája!

Ugy értesültünk, hogy az ünnep előtt, szeptember 15-ig szívesen elfogadja a gyűjtő bizottság az adományokat.

Ezzel átadjuk a tért az adakozóknak

Szerkesztő.

Az új collegium zászlójára befolyt kegyes adományok.

1. *Kovács Irén és Kriza Ilona ívén* Kolozsvárról: Kovács Irén 10 kor., Kovács Margit 2 k. Kriza Ilona 4 k. Dr. Gál Kelemenné 3 k. Gálfi Lőrinczné 2 k. Molnár Sándor 5 k. Dr. Léhmán Róbertné 3 k. Csulak Dánielné 2 k. Pessi Margit 10 k. Török Piroska 2 k., összesen 43 kor.

2. *Ferencz Zsuzsa és Pákey Edith ívén* Kolozsvárról: Ferencz Zsuzsa 10 k. Pákey Edith 5 k. Pákey Mártha 5 k. Dr. Ferencz József 6 k. Özv. Árkossy Lajosné 4 k. Dr. Jeney Elekné 2 k. Dr. Jeney Elek 2 k. Jeney Iluska 50 fill. Jeney Erzsike 50 f. Özv. Sándor Istvánné 2 k. Sándor Berta 2 k. Sándor Jenő 2 k. Mikó Imréné 4 k. Simák Lajosné 2 k. Péterfi Alice 20 k. Gr. Bethlen Gézáné 8 k. Dr. Ferencz Ákos 10 k. Gyulay Árpádné 5 k. Gyulay Ilonka 5 k. Özv. Koronka Antalné 4 k. Árkosy Lajos 5 k. Dr. Gidófalvy Istvánné 6 k. Peielle Róbertné 5 k. Rigó Mari 5 k. Páll Böske 1 k. Páll Piroska 1 k. Páll Adorján 1 k. Dr. Sipos Aladár 2 k. N. N. 1 k. Ifj. Mikó Imre 2 k. Kronberg Irma 1 k. Bodor Ferenczné 1 k., összesen 130 k.

3. *Csegezi Irma ivén* Tordáról: Solymossy Zsófia 1 kor. Székely Klára 2 k. Klainhempel Eliz és Ilon 3 k. Molnár Ilona 40 f. Solymossy Iza 1 k. Székely Zsuzsa 1 k. Kleinhempel Anna 1 k, Csegezy Irma 2 k. Csegezy Zsuzsika 60 f., összesen 12 kor.

4. *P. Horváth Gabrielle* Patáról: 10 kor.

5. *Br. Kemény Gizella* Járából: 10 kor.

6. *Molnár Kata* D.-Szt.-Márton: 5 kor.

7. *Takács Ferencz* Kis-Czell: 4 kor.

8. *Péter Jolán ivéy* Boldogfalva: Özv. Raffaj Károlyné 1 k. Geréb Zsigmond 2 k. Geréb Agnes 1 k. Péter Jánosné 1 k. Péter Joláu 2 k., összesen 7 k.

9. *Árkosy Vilma ivéu* Sz.-Udvarhely: Kriza János 2 kor. Kovács Béla 1 k. Molnár Károly 1 k. Özv. Török Pálné 2 k. Németh Albertné 1 k. Bencze Vilma 50 f. Baczó Róza 50 f. Barabás Ádám 1 k. Kozma Domokos 50 f. Adám Albert 2 k. Demeter Lőrincz 2 k. Szöllösi Ödön 2 k. Berey Elek 1 k. Derzsy Béla 1 k. Szabó Dénes 1 k. Egy ev. ref. vallásu 50 f. Boér Irén 1 k. Boér Lajosné 1 k. Radó Mózesné 30 f. Ozsváth Dénes 1 k. Natta Gyula 60 f. Máthé Lajos 60 f. Lázár Ádám 1 k. Lukács Jolán 30 f. Varga Ilonka 60 f. Ambrus Pál 40 f. Özv. Becsékné 40 f. Árkosy Vilma 1 k. 80 f., összesen 28 k.

10. *Domokos Vilma* Alsó-Tömös: 1 k.

11. *Bohácsek Józsefné* Zsidve: 5 k.

12. *Buzogány Ágnes ivén* Budapest: Buzogány Ágnes 2 k. Korchmáros Kálmánné 2 k. Korchmáros Bandika 40 f. Buzogány Anna 2 k. Cséry Katicza 4 k. Madarász Margit 4 k. Cséry Ida 2 k. Cséry Sári 2 k., összesen 18 k. 40 f.

13. *Sámi Anna és Erzsé ivén* Kolozsvár: Sámi Anna 3 h. Sámi Erzsé 2 k. Sámi Janka 1 k. Orbok Mór 4 k., összesen 10 kor.

14. *Sinczki Júlia ivén* Kolozs: Sinczkl Julia 2 k.

15. *Vécsey Mária és Faékas Anna ivén* Kolozsvár: Farkas Anna 5 k. Farkas Katicza 2 k. Farkas Erzsé 3 k. Vécsei Mariska 5 k. Vécsei Ilonka 5 k, Péterfy Dénesné 4 k., összesen 24 kor.

16. *Biró Anna ivén* Kolozs: Imre Mihály 20 fill. Kursek Ilona és Margit 40 f. N. N. 20 f. Bernát István 20 f. ifj. Bernát Dénes 40 f, Dózsa István 20 f. Bernát Ferencz 20 f. Kászoni Gyuláné 1 k. Bernát Istvánné 20 f. Buzesko Mariska 20 f. Szabó Dénes 20 f. Bernát Zsigmondné 40 f. Pilbak Cyörgy 40 f. Szentes Péter 20 f. Kutas Mártou 20 f. Kozma József 1 k. Jakab

Mihály 20 f. Kozma Pál 1 k. Németi Lajos 20 f. Bernát Istvánné 10 f. Csete Imre 1 k. 20 f. Székely László 1 k. Spáda Terka és Irma 40 f. Lőrinczi Gábor 1 k. N. N. 40 f. Én is 30 f. Székely Samu 40 f. Budai Endre 40 f. Özv. Csekme Jánosné 40 f. Szabó Teréz 40 f. Kun Sándor 50 f. Szabó Sándor 20 f. Ifj. Kun Sándorné 20 f. Id. Kun József 40 f. N. N. 40 f. Pilbak István 40 f. Csete Pál 40 f. Debreczeni Sándor 40 f. Dezső Miklós 20 f. Körösi Ákos 60 f. Biró Katinka és Annuska 2 k., összesen 7 k. 60 f.

17. *Rédiger Ilonka ivén Szabéd*: 2 k. 80 f.

18. *Dr. Gál Kelemenné Kolozsvár* 10 k.

19. *Vaska Ilona ivén Kökös*: Tana Sámuel 2 k. Kiss Sándor 1 k. Hosszu Ferencz 1 k. József Lajos 1 k. Benkő Árpád 1 k. Szentiványi Zsigmond 1 k. Szentiványi Miklós 3 k. Sikláder István 2 k. Fekete Dávid 2 k. Simon Ferencz 1 k. Veress György 2 k. Ungvári Lajos 1 k. Ropolyt Sándor 1 k. Libavics Mór 1 k. Benedek Lajos 1 k. Bölöni Vilmos 1 k. N. N. 1 k. Varga András 5 k. Kádár Lajos 1 k. Toth József 2 k. Ütő Lajos 1 k. Kiss Jenő 1 k. József Domokos 40 f. Kilyéni József 1 k. ifj. Vaska Béla 60 f. Vargáné 5 k., összesen 40 k.

20. *Szuchy Juliska és Poli ivén Kolozsvár*: Szuchy Poli 1 k. Szuchy Juliska 1 k. özv. Rátz Mihályné 1 k. Biluskáné 1 k. Nennen 40 f. Domján Péterné 1 k. özv. Sigmund Dénesné 60 f. K. K. 60 f. Veress László 1 k. Lászlóczky G. 1 k. Dénes Erzsike 1 k. Teutsch H. 2 k. Székely Samu 1 k. Ferenczi Erzsike 1 k. Kedves Istvánné 1 k. Demeter Istvánné 36 f. Pal Lajosné 30 f. Nagyné 20 f. Deszbordesz Ödönné 20 f. Zagyva Istvánné 1 k. Bálint Károlyné 1 k., összesen 16 kor. 66 fill.

21. *Létay Nelli ivén Sinfalva*: Gálfi Zsigmond 1 k. Barla Ferencz 20 f. Gyulai Samu 40 f. Létay Árpád 1 k. Csoma Anna 20 f. Balla Lőrincz 40 f. Kovács István 30 f. Létay Margit 40 f. Létay Iluska 40 f. Botár Imre 1 k. Kovács Ida 1 k. Botár Jánosné 1 k. Barla Ferenczné 40 f. Barla Eszter 20 f. Szolga Ida 20 f. N. N. 50 f. Aulinger Ida 1 k. Létay Gáborné 1 k., összesen 10 kor. 60 fill.

22. *Lőrintzy Jozefin ivén Maros-Bogát*: Gruz István 30 k. Felföldy Béláné 4 k. Lőrintzy Lajos 4 k. Pásztor Sándor 1 k. Ujváry István 1 k. Dr. Bignin Béla 1 kor. Császár Roza 1 k. Ifj. Féry László 1 k. Bedőházy Pál 4 k. Liebl Gyula 4 k. Tömösváry Zsigmondné 3 k., összesen 54 kor.

23. *Barla Sándor árv. iktató leánya Erzsike ivén Torda*: Moldvay Boriska 1 k. Barla Gizike 20 f. Lőrinczi Dénesné 1 k. Dr. Pályfy Gyuláné 1 k. Özv. Nagy Béláné 1 k. Dulló Já-

nosné 1 k. Téglás Istvánné 1 k. Toth Olivérné 1 k. Brezina Károlyné 1 k. Berzsényi Gusztávné 1 k. Bsrla Erzsi 40 f. Lőrinczy Sándorné 1 k. Almásy Károlyné 1 k. Dr. Máté Sándor 1 k. Nagy Albert 1 k. Nagy Miklósné 1 k. Nagy Gizella 1 k. Nagy Erzsi 1 k. Harmath Domokosné 1 k. Nagy Berta 40 f. Székely János 1 k. Özv. Kanyaró Mihályné 60 f. Kleinhempel Ella 60 f. Kleinhempel Liuzi 20 f. Farkas Jolánka 20 f. Barla Erzsike IV. oszt. tan. 1 k., összesen 21 kor. 60 fill.*

24. *Csipkés Erzsike* ivén Torda: Özv. Csipkés Ödönné 6 k. Varga Ila 1 k. Barla Erzsi 1 k. Csipkés Erzsi 3 k. Csipkés Mariska 1 k. Hleinhempel Gizi 1 k. Székely Dénesné 2 k. Veress Ferenczné 2 k. Velits Károlyné 2 k. Ajtoni Gábor 2 k. Fodor Domokosné 1 k. Törös János 1 k. Szigeti Sándor 4 k. Kleinhempel Józsefné 1 k. Szentkirályi Istvánné 1 k. Bocz Mózesné 1 k. Nagy Balázs 1 k., összesen 31 kor.

25 *Zsakó Lenke* ivén Toroczkó: Zsakó Lenke 5 k. Zsakó Aranka 5 k. Vernes Anna 3 k. Botár Istvánné 2 k. Borbély Sára 1 k. Czupor Ferenczné 2 k. Lakatos Ilona 50 fill. Lakatos Miklós 50 fill. Simándi Judit 1 k. Simándi Zsuzsa 1 k. Kelemen Judit 1 k. Vernes Kata és Ilona 2 k. Tamás Kata 1 k. Kriza Etelka 1 k. Botár János 2 k. Balogh György 2 k., összesen 30 korona.

26. *Zsakó Sarolta* ivén: Zsakó Sarolta 5 k. Jancsó Samuné 2 k. Zoltán Albert 2 k. Székely Margitka 4 k. Székely Bandika 4 k., összesen 17 kor.

27. *Benel Paula* Predeal: 2 kor.

28. *Arkosi Livia* és *Iluska* ivén Dicső-Szt-Márton: Árkosi Livia 1 k. Arkosi Iluska 1 k. Ferencz Gyuláné 1 k. Fedák Sári 30 fill. Zsombori Zsuzsa 1 k. Pataki Etika 70 fill. Baranyi Katinka 1 k. Akárki Anasztázia 80 fill., összesen 6 k. 80 fill.

* A kisasszonynak ez alkalomból irt kedves levele szóljon buzdításul másoknak:

Igen tisztelt Nagysád!

Gyűjtő ívet ugyan nem kaptam, de véletlenül tudomásomra jutott, hogy egy diszlobogót akarnak ajándékozni az unitárius gymnasium megnyitása alkalmára az unitárius leányok. S mivel nekem is tanulni fog egy bátyám (s később kis öcsém) az új főiskolában, azért elhatároztam, hogy én is gyűjteni fogok a lobogóra: az eredmény nem valami fényes, de hát ez is fogja némileg pótolni a sokat.

Nagyon szépen kérem Nagysádat, sziveskedjék az Unitárius Közönyben nyugtázni az adakozók nevét.

Ezek után maradok megkülönböztetett

tisztelettel

Barla Erzsike

IV. polg. oszt. tan.

29. *Geréb Zsuzsa* ivén Fiáthfalva: Geréb Margit 1 k. Geréb Zsuzsa 2 k. Kozma Miklósné 1 k. Lőrinczi Rebi 20 fill. Fazakas Eliz 20 fill. Bursán Lajosné 20 fill. Bursán Rozália 20 fill. Fazakas Julia 20 fill. Kálmán Juliska 20 fill. Kovács Juli 20 fill. Firtos Róza 20 fill. Firtos Rebi 20 fill. Fazakas Róza 20 fill. Gálffy Polixena 50 fill., összesen 6 k. 50 fillér.

30. *Czakó Ilona* ivén Kolozsvár: Czakó Ilona 3 k. Végh Lujzi 1 k. Keresztély Olga 1 k. Keresztély Irma 1 k. Pongrácz Jolán 1 k. Pongrácz Matild 1 k. Márkovits Lajosné 1 k. Kiss Juliska 1 k. Jesszenszky Aladár 1 k. Ütő Áron 1 k. Kovács Miklós 1 k. Özv. Boross Sándorné 2 k. Tömösváry Miklós 1 k. Szigeti Mózes 1 k. Gredinár Manó 1 k. Husznik Ella 1 k. Szemering Gyuláné 1 k. Székely Lászlóné 1 k. Gajzágó Róbert 1 k. Bábolnay Gyuláné 1 k. Novák Rózika 1 k., összesen 24 k.

31. *Cseh Margit* Nagy-Körös 2 kor.

32. Özv. *Tóth Károlyné* ivén Nagy-Szeben: Özv. Tóth Károlyné 6 k. Tóth Etelka 3 k. Tóth Ilonka 3 k. Tóth Margit 3 k. Gyulay László 10 k., összesen 25 korona.

33. *Kiss Irén* ivén Dicső-Szent-Márton: Árkossy Gyuláné 2 k. Felszegi Erzszi 1 k. Pataky 2 k. Szathmáry Gyula 1 k. Csiky István 1 k. N. N. 40 fill. Hegyi József 60 fill. Végh 2 k. Durugy Ferencz 2 k. Durugy Juliska 40 fill. Durugy Anna 40 fill. Durugy Mari 40 fill. Daczó Mózes 1 k. Demsik Gyuláné 2 k. Kis Mózes 2 k. Vajda Ákos 1 k. Czikucz Mihály 1 k. Szabó Gábor 1 k. Gvidó Béláné 1 k. Kiss Sándor 1 k. 80 fill. Kiss Jolán 1 k. Kiss Irén 2 k., összesen 27 korona.

34. *Fangh Erzsébet* és *Boros Ella* ivén Kolozsvár: Fangh Erzsébet 10 k. Boros Ella 5 k. Boros Irén 3 k. Boros Rózsika 2 k. Nyiredy Erzsike 2 k. Nyiredy Margit 2 k. Nyiredy Ilonka 2 k. Engel Gabriella 4 k. Engel Kornelia 4 h. Bokros Heléna 10 k. Pap Carola, Hermin, Amália, Mária 20 k. Lészai Ferenczné 10 k. Egy takarékos társaság 1 k. Ürmössy Margitka 4 k. Ürmössy Iluska 4 k. Budapest. Ürmössy Éva. Béré 10 k. Ujváry László Budapest 5 k. Nemes J. 2 k. Májai Annuska 2 k. Májai Eugenie 2 k., összesen 104 korona.

35. *Kádár Berta* ivén Korond: Kádár Berta 2 k. Kádár Ilonka 2 k. Filep Berta 1 k. Biró Domokos 2 k. Flott Nándor 1 k. Nagy Vilmos 1 k. X. Y. 50 fill. Gyulroven 1 k. Asztalos Domokos 50 fill. X. Y, 20 fill. Dr. Molnár József 2 k. Dr. Fiátka 2 k. Ekárt Andor 1 k. N. N. 50 fill. Bodor Mihály 1 k. Máté Lajos 50 fill. Máté Lajosné 50 fill. Fellmann Károly 1 k. Temesváry Gyula 1 k. Niedermann Árpád és Zoltán 1 k. Ovatéry Gyula 1 k. Tankó Károly 1 k. Dali József 50 fill. Miklós Jenő

2 k. Kozma Dimén 40 fill. Beszterczey Jolán 1 k. Szinom Balázs 1 k. Ispér Gyuláné 1 k. Bájás Antal 1 k. Burus József József 30 fill. Brády Albertné 1 k. Szállosi 40 fill. Gáspár István 40 fill. Stévi Dávid 1 k. Sonkovits Mártonné 50 fill. Sztris Lajos 80 fill. Pálfi Sándor 20 fill. Izráel Dávidné 40 fill. Kisgyörgy Elek 1 k. Szállasy Józsefné 50 fill. Kovács László 40 fill. Kerezi Lajosné 40 fill. Márton Anna 1 k. Hovatki 1 k. Halár János 50 fill. Keresztes János 40 fill. Péchy Mariska 30 fill. Bana Dénesné 1 k. Nagy Sándor 60 fill. Paray György 40 fill. Székely ház 1 k. Tursányi Ignác 20 fill. Kiss Albert 10 fill. Nagy Gizella 10 fill. Veress Mózes 30 fill. Szász Dénes 30 fill., összesen 44 kor. 80 fillér.

Midőn az eddigi adományokat köszönet mellett nyugtázom, kérem az ivtartókat izeiket az eddig gyűjtött adományokkal együtt, vagy a nélkül is szeptember 1-éig beküldeni.

Kolozsvárt, 1901. aug. 19-én.

Ferencz Zsuzsa
pénztárnok.

Emlék-sorok.*

Nemes magyar hölgy! szép szavad zenéje
Fülembe zsong még honi hangokon:
Ne tűnjön el hát hódító varázsa,
Míg érzem, hogy lelkünk is rokon.

Fogadd e pár igénytelen vonásit
Rajongó lelkem érzeményinek,
A szép napok szerény visszhangjaként, és
Bocsáss meg lantom gyöngeséginek.

Megengeded, megengeded úgy-e, ha
Honomhoz híven sirva vigadok:
Egy csöppnyi kéj a bánat tengerében,
Ha olykor-olykor így dalolhatók.

Megtört reményim hányt-vetett hajója
E szép szigetnél enyhe partra lelt,
S feledve lőn a multak szenvedése,
Mely szakgatá e küzködő kebelt.

* E költemény értékét növeli, hogy a hozzánk készülő Miss Tragart kis-asszony házában Londonban találkozott a két magyar ifju.

Feledve lón — ah, nem! hogy is lehetne! —
Szülőházámnak féltett kincse itt,
Az anyanyelv, mely gédelgette Muzsám,
Dalokba öntve hő érzelmeit.

Melynek hiányát semmisen pótolja,
Ölére zárt itt új baráti kör,
Segítve vágyam büszke szárnyalását,
Mely napba nézve mind magasbra tör.

S boldog valék. . . . Nem! boldog nem valék, míg
A »Manor Lodge«*-nak nyájas, hű körén
Ismerkedésre nyújtád jobb kezéd, hogy
Lelkedbe lássak szemed tükörén.

Mily édes érzés reszketett szívemben,
Hogy első szavad csendült: »igazán« —
S megnémulék egy névtelen örömtől,
Mert látni véltem elhagyott hazám.

Csodálkozol, hogy tördelt válaszomba
Miként lopózik annyi idegen :
Felváltja színét még a kis virág is,
Ha átplántálad, zordabb téreken.

De nem sokáig tarta némaságom,
Beszédünk folyt, mint áradó patak :
Sajnálkozám, hogy ünnepünk órái
Felettünk oly gyorsan iramlanak.

Ha érdekelt az óriási város,
Vagy élvezetre csalt a szép vidék,
És oktatott a hon költő-királya :
Melletted oh mily szívesen valék.

Alig tiz nap E' kedves emlékek közt
Helyet az agg hölgy jóságának ám,
Ki meghívott, hogy szent Karácsonyestén
Találkozzék egy honfi s honleány.

Oxford, 1892.

Józan Miklós.

---

* Miss Tagart háza.

Az unitárius templomi énekeskönyvről.

Templomi énekes könyvünk nagyon sok változtatáson ment keresztül.

Azonban én még mindig nem találok a kor kivánalmaihoz megfelelőnek. Azért jónak látom egyet s mást elmondani róla, főleg pedig azt, hogy milyen legyen?

Az unitárius énekesek több pártra vannak oszolva s így mindenik párt azt vallja hogy ő éneklj jobban az énekeinket. E pártok közül egyik a kolozsvári, másik a székely-kereszturi énekvezéré, de lehet még más is; mert az énekesek vezérei a papok és tanítók nagy része e két egyéntől tanulta meg az énekeink dallamát és ezektől a nép. Éppen e végből ajánlatom az, hogy jó lenne mind a kolozsvári, mind pedig a székely-kereszturi énekvezéreinkkel leiratni az ének dallamát, (mert igen soknak nincs is meg) s mindkettőét kiadni az egyház-köröknek összeegyeztetés végett; ezek majd gyűléseiken megvitátnák.

Kétféle énekes könyvre van szükségünk. Egyik lenne az énekvezéréké, melyben minden külön dallamu ének orgonakisérettel lenne ellátva, vagy pedig elég volna minden egyes külön dallamu éneknek a kísérete szöveg nélkül. (Végler Gyula székely-kereszturi áll. tan. képzői tanár máris zenésítette az egyházi énekeink nagyobb részét igen szépen, ajánlom egyházi főhatóságunk figyelmébe.) Ezt az orgonakiséret-tárt megszeretném minden egyes ekklézsiával és énekvezérrel. — A másik lenne az énekeseké, melyben minden egyes külön dallamu ének két hangra lenne leköttázva.

Végül szeretném, ha az énekek lajstromába azoknak írói is be volnának írva; mert így a hívőkre nagyobb hatással lenne. Például, ha egy könyvet el akarunk olvasni vagy akármit is, első dolgunk, hogy megkérdezzük: ki írta? S ha Kossuth Lajos, Deák Ferencz, Széchenyi, Jókai, vagy valaki más hirneves ember: nagy kíváncsisággal kezdünk az olvasáshoz. Éppen így van ez az énekekkel is, mert ám a nagy emberek neveinek csak a látásában is varázserő rejlik. Látva a Dávid Ferenczét, vagy egy kedves rokonomét, mindjárt bennem is feltámad az ösztön. Vajjon mit és hogyan írhatott? Nő, csak azért is el-éneklek, a családom hagyományos énekévé teszem, mert ezt egy nagy ősrünk írta. Szóval, ilyen és ehhez hasonló gondolatok támadnak a hívő lélekben. Ezért szeretném énekes könyvünkben az énekek írói és még a zenésítők neveit is.

Vajha a leirtak beteljesülnének! Adja Isren, ugy legyen!
Fiátfalva, 1901. június 6-án.

Kozma Miklós, énekvezértanító.

Jótekonyság és buzgóság.

A mult 1900-ik év november 22-iki szerencsétlen tűzvész haméva perzselte összes gabonámat, takarmányomat, törökbuza kasaimat, hámbárjaimat s gazdasági eszközeimből jelentékeny részt. Azt hittem, minthogy károm a kétezer koronát meghaladta, hogy anyagilag teljesen tönkre vagyok téve. De legyen hála a gondviselő jó Istennek — ki nagy családdal áldott meg, a ki kiket teremtetett fenn is tartja — legelső sorban a páratlan jóságú főtiszteendő püspök úr, a szerkesztő úr s szeretett esperesem kezdeményezésökre megnyitlak a nemes szivek, kinyultak a jóttevő karok és soha eléggé meg nem hálálható jósággal halmoztak el engem s ez egyházközséget. Ezperesem elszámolt Közlönyünkben. A hozám jött adományokat ide irom.

1. Jobbágyfalvi hiveimtől nov. 23-án 49 véka buza, 6 véka törökbuza, 3 véka zab, 1 drb tyuk. értéke 100 kor. 60 fill. 2. Csikfalvi hiveimtől 51 véka buza, 27 véka törökbuza, 3 k. 60 fil. pénz, = 117 k. 40 fil. 3. Buzaházi hlveimtől 27 véka buza, 2 új zsák, 5 véka törökbuza, 4 véka oab, 1 tyuk s 1 k. 80 fil. pénz = 42 kor. 40 fil. 4. Szentmártoni id. Szabó Ferencz, ifj. és id Kis Lajos, Szilágyi Miklós hiveimtől 4½ véka buza. Szabó György, Varga Zsigmond ev. ref. vallásu jóakaróimtól 4 k. 20 fil. pénz s Kocsis Lajos volt gondnokomtól 3 kor. értékü ajándék, = 15 k. 60 fil. 5. Tiszt Sárosi József és Benedek János Csókfalva 6 véka buza = 10 k 80 fil. 6. Rédiger Gézáné 6 nagysága Szabéd 10 k. 7. Tiszt Sándor Áron lelkész Kadács 1 k. 80 fil. 8 Barthalis Péter nagykadácsi s szülő falum kedves embereimtől 15 veka buza, 10 véka törökbuza, 2 véka zab = 39 kor. 9. Ürmösi Kálmán lelkész Szt.-Gericze 4 véka buza = 7 k. 20 fil. 10 Tek. Simó József úr Harasztkerék 4 véka buza = 7 k 20 fil. 11. Berekereszturi Nagy Jánosné 1 véka buza 1 k. 80 fil. 12. Hajdu Janka 5 véka buza = 3 k. 13. Tek. Varga Lajos tanító urtól 2 kor. Összesen: 374 kor. 80 fil. Megjegyzem, hogy látva szentmártoni hiveim közt a nagy felháborodást s a megijedést, hogy az elégett épületek s kerítések rovatalból fognak felépittetni, elvállaltam, hogy a mi könyöradományból nem gyül be, én magam a nekem gyült adományokból a hiányzó összeget pótolni fogom. Előre láthatólag mintegy 250 koronával kell megpótolnom s így még családomnak mindig nagyértékü könyöradomány marad, melyért mindazoknak. kik a nagy csapás alkalmával rólam s e szerencsétlen egyházközségről megemlékeztek, a leghálásabb köszönetet mondva, kérem a gondviselő Istent, hogy ily borzasztó csapástól mindnyájokat védje meg!

Ny.-Szentmárton, 1901. ápril 13.

Hálás tisztelőjük Fazakas Lajos, unitár. lelkész.

A ny.-szeredai unitárius leány-egyházban a ny. szentmárton-csikfalvi unitárius egyházközség részére adakoztak: Csinádi Jánosné 6 egysége 10 kor. pénzt és 10 kor. értékű vesszót, = 20 kor. Dr. Simó Zsigmond orvos 2 k. Pálffy Nihály tak. p. igazgató 10 k. Pálffy Akos tak. p. titkár 10 kor. Benedek Lajosné 6 usága 1 k. Gyalokay Sándor járásbíró úr 2 k. Nagy Antal adóhivatalnok 1 k. Sófalvi Gergely szabó 1 k. Péterfi Albert kir. alj. bíró 4 k. Rummel József ev. ref. birtokos 1 k. Összesen: 52 kor. Melyért fogadják ny.-szentmárton-csikfalvi egyházközség hálás köszönetét.

Ny.-Szentmárton, 1901. május 6.

Intze Lajos, gondnok.

Fazakas Lajos, lelkész.

„Az Ezredéves alap“-ra tett kegyes adományok. Hatodik közlemény. (L. az 5-ik közl. 1899. évi 12. sz.) Derzsi Károly (3-szor) 20 kor., Kozma Dimén 6 kor., Török Árpád 20 kor., Barabás Dénes 1 kor., Félévi kamatban 117 kor. 47 fill., Báró P. Horváth Kálmán (4-szer) 100 kor., Magyar Zoltán (2-szer) 4 kor., Vári Albert 5 kor., Ürmösi Sándor 2 kor., Zsákó István és neje Székely Teréz 40 kor., Biró Lajos 4 kor., Máthé Lajos 2 kor., Ker. Hittudomány tiszta jövedelme 270 kor. 12 fill., Félévi kamatban 125 kor. 98 fill., Ker. Hittudomány jövedelméből (2-szor) 34 kor. 94 fill., Ker. Hittudomány jövedelméből (3-szor) 12 kor., Ajtai János gy. ivén H.-Almásról: Ajtay János 4 kor., Rác Péter 45 fill., Szabó Mózes (Dávid) 22 fill., Özv. Szabó Mária (Bélt) 11 fill., Deák Mózes 10 fill., Józsa Mihály ifj. 12 fill., Szabó Mózes M. 22 fill., Özv. Szabó Mari B. 11 fill., ifj. Ráduly Mihály 22 fill., Sándor Mihály Zs. 11 fill., Bodor István h. 11 fill., Szabó László Orb. 22 fill., Ráduty József K. 11 fill., Szabó István D. 11 fill., Sándor András K. 11 fill., Özv. Sándor Pálné K. 22 fill., Szabó Mihály M. 11 fill., Özv. Szabó Józsefné S. 11 fill., Szabó Mihály B. 11 fill., Sziblik József 10 fill., ifj. Szabó Mózes K. 22 fill., Szabó András 11 fill., Józsa Mihály als. 11 fill., Szentpáli József 22 fill., Szabó Ferencz B. 11 fill., Demén Zsigmond 22 fill., Tikosi István 45 fill., Szabó István Zs. 22 fill., Benesi János Mika 22 fill., Józsa Mózes K. 20 fill., Szabó Mózes 22 fill., id. Sebestyén Mihály 45 fill., Lőrinczi Mihály als. 11 fill., Pálfi János 22 fill., id. Sándor János 11 fill., Dénes Mózes 22 fill., Soos János als. 22 fill., Pap Mihály 11 fill., Szabó László Nagy 45 fill., Gothárd Pál ifj. 45 fill., Kovács Mózes 22 fill., Szabó János O. 11 fill., Józsa István 22 fill., Szabó Józsefné K. 22 fill., id. Szabó Mózes K. 22 fill., Beke István 11 fill., Szabó Mihály Pat. 11 fill., Gothárd Mihály Cs. 11 fill., Antonya József 11 fill., Antonya István 22 fill., Sós Mihály és János 20 fill., Gábor Fe-

rencz 20 fill., ifj. Csaka János 22 fill., Deák József 22 fill., Szász Mihály 11 fill., Józsa Mózes 11 fill., Sándor András F. 11 fill., id. Horváth István 11 fill., Antonya János 11 fill., Szondy Mihály 10 fill., Deák János 45 fill., Szindi János 11 fill., Rigó György B. 22 fill., László István 22 fill., Horváth István 11 fill., Pál János 11 fill., Pap János 22 fill., Horváth András 22 fill., Antonya András F. 11 fill., Bencze István D. 11 fill., Antonya Pál F. 11 fill., Józsa Mihály B. 11 fill., Szabó Lajos A. 11 fill., Kovács János 10 fill., ifj. Kovács Mózes 20 fill., Özv. Kenyeres Györgyné 11 fill., Sándor Mózes K. 22 fill., Sándor Mihály Goth. 10 fill., Szabó Mózes A. 22 fill., Pálfi János 22 fill., Boér József F. 20 fill., ifj. Horváth János 10 fill., Beke András 11 fill., György Ferencz 11 fill., Bacsó Mihály 22 fill., Rigó József K. 10 fill., Antonya András Als. 11 fill., Boér Ferencz 11 fill., Sos János 11 fill., Felszegi András 11 fill., Az egyházközség 10 kor., Többen 97 fill., Sándor Mihály F. 11 fill., Kenyeres Ferencz F. 10 fill., Antonya Mihály 22 fill., Ez iven együtt 31 kor. 36 fill., Boros György és neje Kovács Róza 30 kor., Gyulai Árpád (2-szor) 20 kor., Báró P. Horváth Kálmán (5-ször) 100 kor., A kolozsvári főiskolában 1865-ben érettségi vizsgálatot tettek 35 évi osztálytársi találkozás alkalmából: Gál Jenő, Sándor János, László József, dr. Weisz Ignác, dr. Weisz József, Egyed József és Mikó Imre, valamint a találkozásra meg nem jelenhetettek közül Gálffy Mihály, Daczó Mózes és Ákoncz János együtt 550 kor., Demeter Dénes és neje Barabás Emma 8 kor., Vas István 5 kor., Félévi kamatban 138 kor. 61 fill., Sámi Janka 60 fill., Ferencz József és neje Gyergyai Anna (2-szor) 50 kor., Varga Dénes 10 kor., Molnár János 2 kor., Kádár Lajos és neje 6 kor., Ürmösi Károly 2 kor., Csegezy László (2-szor) 3 kor. 76 fill., Félévi kamatban 161 kor. 70 fill., Egyed Ferencz 10 kor., N. N. Egyed Ferencz utján 6 kor., Gálfalvi István 4 kor., Vass István (2-szor) 6 kor. Az alapítvány ezen adományokkal 6675 kor. 07 fill.

Fogadják az adakozók kegyes adományaikért meleg köszönetemet s kérem annak további gyarapítására becses támogatásukat.

Kolozsvárt, 1901. aug. 15-én.

Ferencz József
unitárius püspök.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI MOZGALMAK.

— **Ünnepségek Kolozsvárt.** Az új collegium megnyitása alkalmával számos ünnepek lesz az unitáriusoknak. Szept. 20—21-én a régi osztályok találkozója. Szept. 21-én d. e. a Berde-siremlék ünnepélyes leleplezése; délután 4 órakor a Dávid Ferencz egyet közgyűlése, melynek főbb pontjai: Elnöki

megnyitó, jelentések, Józan Miklós felolvasása (költemény), Vári Albert felolvasása: az ifjuság szerepe a Dávid Ferencz Egyletben, az ifjusági énekkar éneke. 22-én reggel a Fő-Tanács ünnepélyes megnyitása az új diszteremben, 1/2 10 órakor templomozás, 1/2 11 órakor a kollegium megnyitó ünnepélye: püspök imája; Daniel főgondnok megnyitója. Báró P. Horváth Kálmán üdvözlő beszéde az idegen képviselőkhez. Válaszok. Kozma Ferencz gondnok ünnepi beszéde Dr. Gál Kelemen igazgató beszéde. Fangh Erzsébeth kisasszony átadja az unitárius leányok diszlobogóját. Nagy Lajos főjegyző alkalmi ódája. Az emlékmű felolvasása. Elhelyezése. Megnyitóul a himnust, bezáróul a szózatot éneklí az ifjusági dalkör. Ünnepély után díszebéd. 23-án főtanácsi ülésben Daniel Gábor főgondnok és Ferencz József püspök arczképének leleplezése 25 óves elnöki működésük emlékére.

— **Segélyezés.** A kolozsvári unitárius kollegium konviktusáinak kedvezményes helyeire az 1901—1902. tanévre az E. K. Tanács a következő tanulókat vette föl:

I. A papnevelő-intézetben Ől: Ürmösi József teljes, Ádámosy Gábor, Antónia Mihály, Gál Miklós, Sándor Gergely, Kelemen Sándor, Kökösy Mihály, Végh Bénéámin, Balázs András, Györfi Iván, Veres András, Szén Mihály fél, Veres György, Kovács István, Kiss Sándor egy negyed, Barabási Albert és Kovács Lajost három negyed-díj elengedéssel.

II. A gimn. és elemi osztályokban: Perédi József I., Mátyás Lázár, Péter Aladár II., Lászlóczky István, Molnár Gergely, Kocs András, Derzsi Károly, Pálfi László, Farczádi Gerő, Kovács Imre III., Kis Ernő, Mátyás Samu IV., Gál Zsigmond V., Molnár Kálmán, Rédiger Zoltán József, Adorján Jenő, Bartók Géza VI., Peihó Kálmán VII. és Perédi Sándor 3. eloszt. tanulókat. Félkedvezményes helyekre: Sárosi József, Nemes N. Lajos, Tóth János I., Márkos Mózes II., Tob Zsigmond, Sándor Kálmán III., Kanyaró Gyula V., Bódóczi Sándor VII., Pap Béla, László Balázs VI., Gelei József VII., Füzi Sándor VI., Nagy Dénes, Lőrinczi Géza VIII., Máté Albert V. és Zsigmond Mihály III. ö. tanulókat. — Az egy negyedes kedvezményes helyekre: Rédiger Árpád I., Pálfi János II., Zsigmond Lajos V., Szász Károly, Bereczki Vilmos III., Bedő Ferencz IV., Vas Pál V., Arkosi Tamás, Szathmári Balázs VI., Molnár Béla, Pap Zsigmond VII., Gálfi András, Kis Jenő, Szathmári Miklós, Péter Ódön, Derzsi Andor VIII. és Lászlóczky Gyula 3. el. o. tanulókat. E kedvezmények értéke 8000 korona. A fél kedvezményben részesülők öt részletben 2) — 20 koronát, negyed kedvezményesek öt részletben 30—30 koronát kötelesek fizetni. Az első részlet a beiratkozáskor fizetendő.

— **Koncz Judit**, a nagynevű Koncz család egyik sarja Vajda-Hunyadon meghalt aug. 22-én Péterfi Dénes és Mózes András kolozsvári lelkészek temették el az egész község nagy részvéte mellett. A megboldogult több jótékony czélra s azok között az unitárius kollegiumnak is szép összeget, készpénzben 400) frtot és néhány ezer forintot érő ingatlanait hagyta. Nyugodjék békében!

— **A papnevelő intézetbe** szeptember 18-án lesz a beiratkozás, 18—19-én alapvizsga. Szept. 18-án reggel mind a régi, mind az új hallgatók kötelesek jelentkezni a dekánnál, hol az elhelyezkedésre és egyebekre vonatkozó szükséges útastást meg fogják kapni.

— **Rédiger Géza** lelkész költeményeinek második kötete megjelent. Épen lapunk zártakor érkezett a csinos kötet. 180 oldal terjedelmű. Változatos, minő az élet, érzéstől áradó, mint a hű lelkész kebele, erős, kiméletlen hol a honfi beszél, gyöngéd, könyben ázó a családi körben. Ily sok minden van e derék könyvben. Szivesen ajánljuk olvasóinknak.

— **A bölöni egyház alapítványa.** Mindenki tudta, hogy a bölöni unitárius egyháznak szép vagyona van, de azt csak most látjuk, hogy ahhoz méltó szive is van. Ez az egyház azt mivelte, hogy a kolozsvári kollégium tápintézetében egy teljes alapítványt tett és azt már a most kezdődő évben életbe lépteti. A 210 korona évi díj fizetésére kötelezte magát. Kikötése az, hogy bölöni ifjak fölségelésére adassék. Nagyon kegyes és szép-intézkedés Melegen üdvözljük a bölöni egyházat és annak ősz főnökét, Lőfi Áron esperes-lelkész urat! Lelekésítsen példája más egyházakat is hasonló cselekedetre!

— **Tanügyi értesítés.** Lapunk utján értesíti az unitárius kollégium igazgatósága az érdekelteket, hogy a javító- és pótló vizsgálatok szept. 16—17. napjain lesznek és az érettségi vizsgálatok írásbeli része szept. 16—20. és szóbeli része szept. 26. napján fognak megtartatni. A jövő tanévre a beiratkozás az újonnan jött tanulóknak szept. 18-án, a régieknek pedig szept. 19—20-án délelőtt 8—12 óráig fog történni az igazgató hivatalos helyiségében. Az osztály névsorába való bevezetést az egyes osztályfőnökök fogják eszközölni ugyanakkor. A fizetendő díjakból a konviktusi díj egyötöd részét: 10 koronát és 10 korona terítékdíjat Gáfi Lőrincz tanár urhoz, mint a konviktus gondnokához, az internatusi és iskolai díjak felerészét pedig Tóth Ernő felügyelő-tanár urhoz keil befizetni. A tandíjelengedési kérések a beiratás alkalmával adandók be az igazgatóhoz, de az elengedésért folyamodó tanulóknak is be kell fizetniük az internatusi és iskolai díjak felerészét a beiratáskor. A tanulók mielőtt véglegesen elhelyeztetnének a dolgozó- és hálótermekben, bejövetelük alkalmával ideiglenesen az igazgató által megjelölt helyiségbe fogják lerakni csomagjaikat. A végleges elhelyezés után minden tanuló kap a dolgozó szobában könyvei, író- és rajzszerrei elhelyezésére egy szekrényt, a hálószobában ágya mellett egy éjjeli szekrényt s a fűtött folyosón egy ruhaszekrényt fehérnemű és ruha számára. A hálószobában 2—3 tanulónak lesz egy mosdóasztala. Gondoskodás történik, hogy a gimnáziumban és elemi iskolában használandó tankönyvek jegyzékét beiratáskor mindenki megkaphassa s arról is, hogy a használandó tankönyvek a könyvkereskedésekben kaphatók legyenek. A konviktusi élelmezés a munkálatok késedelmezése miatt csak szept. 25-én kezdődhetik, addig mindenki köteles gondoskodni saját élelmezéséről. A fehérnemű és ruha számát illetőleg irányadó az értesítő. Szalmaszákot és ágytakarót az intézet ad.

— **Unitárius istentisztelet katonáknak.** Gyulafehérvárott július hó 17-én az unitárius vallású katonáknak a brudbányai lelkészünk istentiszteletet tartott. Csak katonáknak ez volt az első istentisztelet. Gyulafehérvárott 74 unitárius vallású katona van, kik közül 51 volt jelen az utászrezred laktanyájának vivótermében tartott istentiszteleten s részesült urvacsora vételében. A brudbányai lelkészünk több énekes könyvet vitt magával, melyekből a székely katonák maguk együttesen és kitűnően énekelték a szertartáshoz szükséges énekeket. Századok óta első volt ez az istentisztelet Gyulafehérvárott, hát most remélhetőleg évenként kétszer-háromszor fog katonák és polgároknak említett lelkészünk — daczára a nagy távolságnak — istentiszteletet tartani.

— **H-Karácsonfalvi** templomunk belseje rendezésére adakoztak: Pünkösti Lajosné, Bálint Andrásné, Bálint Mózesné; özv. Jáné Mihályné, id. Bálint Aronné, Szegedi Józsefné, özv. Jáné Istvánné, ifj. Bálint Aronné, özv. Jáné Andrásné, Barabás Ferenczné, Tóth Eerenczné, Barabás Károlyné, Szabó Ferenczné. Bálint Sándorné, özv. Czondi Györgyné, özv. Istók Istvánné, Béla Pálné, Kálmán Andrásné, Kovács Mihály, Balázs Istvánné, Kilyén Aronné, Csegezi Istvánné 40—40 fillért

Cseke Jánosné, Elekes Andrásné, Kovács Sándorné, Kovács Pálné, Máté Ferenczné, Csiki Józsefné, ifj. Czoguly Józsv Istvánné, ifj. Benke Istvánné, Bálint Ferenczné, b. Felszei Istvánné, Varga Ferenczné, Kovács Áronné, Ráduly Sándorné, ifj. Kovács Andrásné, Fűzi Jánosné (molnár), id. Kovács Jánosné, Molnár Andrásné, Barabás Mózesné, ifj. Bakó Andrásné, Szabó Szöcs Lajosné, Barabás Áronné, öz. Balázs Józsefné Mihály Juliska, Urmösi Mariska, Sós Józsefné, id. Fűzi Andrásné, id. Benke József, Öz. Józsv Györgyné, Benedek Mári, Benedek Kati, Kálmán Anna, Barabás András Salati Andrásné, Szabó Sára, Kovács Mózes, Tóth Andrásné, Barabás Zsuzsa, Kolmán Sándor, Osolya Ferencz, öz. Csiki Istvánné, Benke Mózesné, Gergely Ferenczné, öz. Cseke Istvánné 40—40 fill., öz. Czoguly Mihályné, Balázs Juliska, Nébel Antalné, Veres Kovács Andrásné-Homoródi Istvánné, Végh Andrásné, Mátéfi Józsefné, Mátéfi Károlyné, Péter Istvánné, Szolga György 30—30 fill., Kovacs Mária, Péter Józsefné, Kovács Jánosné. b. öz. Kolmán Jánosné, Weissenbach Mátyásné, Kálmán Ignáczné, Orbán Anna, öz. Csiki Istvánné, Benke Mihályné, Barabás Sándorné, Nyikó Istvánné, Szabó Péterné, Tóth Péterné, Varga Mózesné, öz. Gergely Ferenczné, Nébel Ignáczné, Mátéfi Dénesné, Lőcsei Mária, Szabó Rebi, Molnár Györgyné, K. Felszei Istvánné, id. Kusztor Ferenczné, Csiki Ferenczné, Gyuri Mihályné, Gyuri Jánosné, Kovács M. Sándorné, V. Bálint Jánosné, Kovács Ráki, Bálint Dénesné, Péter Jutka, Péter Jánosné, Béla Cs. Sándorné, öz. Nagy Sándorné, Bukura Istvánné, ifj. Józsv Istvánné, Tóth Pálné, Pálfi Mózesné, Csáka Mózesné, Marenckzi Mózesné, Bodor Kati, id. Szabó Dávidné, Balázs Mózesné, ifj. Tóth Ferenczné, Balázs Péterné, Zágoni Sándorné, Kálmán Dénesné, Sánta Imre, id. Fűzi Jánosné, Osolya Mihályné, Szabó Juliska, Szakács Józsefné, Balázs Andrásné, Mojsza Istvánné, Mátéfi Lajosné, Bodor Lajos, id. Csegezi Mózesné, Csegezi Jánosné, Bodor Kati, id. Jánosné 20—20 fill., Barabás Károlina 16 fill., Kovács Lajosné, Németh F. Mózesné, Varga Jánosné, Opra Zsuzsa 10—10 fill. és Nébel Mihályné 8 fillért, összesen 91 kor. 64 fill. Ebből a festőnek alku szerint kifizetett 90 korona. Ugyanez alkalomból megfestetett a szó-szék feletti, 1790-ben készült korona, melynek költségeit fizették: Kálmán Ferencz, Orbán Péter, id. Józsv István, Molnár György, Tóth András, Csegezi József, Bukura János 1—1 korona, és Salati István 2 korona, mind 1848/49-es honvéd katonák. A kegyes adakozókon legyen az Urnak áldása és örökkévaló kegyelme! D e m e t e r D é n e s, a h.-karácsonfalvi egyházközség lelkése.

EGYLETI ÉLET ÉS MUNKÁSSÁG.

— **Meghívó** a budapesti Dávid Ferencz-Egyletnek f. évi szeptember 1-én (vasárnap) d. u. 4 órakor a Koháry-utczai unitárius templomban tartandó megnyitó közgyűlésére. Program: 1. Ima, Józan Miklós lelkésztől. 2. „A vallás ereje.“ Székfoglaló beszéd, Urmössy Miklóstól. 3. Az angol unitárius vendégek üdvözlése. Válasz angol részről. 4. „Az unitarizmus missiója Magyarországon.“ Dr. Boros György theol. dékántól. 5. Jelentés egyleti ügyekről. — Közben Meissner Imre úr művészi orgona játéka. Ime hát a budapesti mozgalom már egészen határozott alakot ölt. Lesz-e a ki e fölött ne örvendezzen?

Uj tagok. A Dávid Ferencz-Egyletbe uj tagok állandóan lépnek be. A budapesti egylet tagjainak száma 140, a marosi fiókegyletbe közelebről kaptunk 6 uj tagot, kik közül 5 tanító: Marosi Mátyás Kaál, Lázár Ferencz Iklánd, József Domokos Adorján, Lőrinczi György Iszló, Miklós Jenő Gálfalva. Mindenik ifju ember, a kiket a D. F. E. apostolainak tekintünk hivataluknál fogva. Kiss Jakab ny. tanító, kövendi kántor ur, kinek buzgósága állandó, 3 uj tagot jelentett be.

— Az egylet pénztárába f. évi június 26-tól aug. 11-ig, rendes tag-sági díjat fizettek: Abrudbányai Béláné, Ambrus Gergely, Arkosi Lajos 901-re, Bodnár Mihályné 901-ra, Biluska Józsefné, Boér Gergely, Boros Györgyné, Csitő Salamon, Debreczeni Sándorné, Engel Gáborné, Fekete Gyula, Pinta József, Fangh Erzsébet, dr. Frankkis István, Gyulay Árpád, Gyulay László, Hajós Gyula, Jelen Józsefné, Farkas Vilmos Kolozsvár 901-re, Hadházi Sándor, dr. Weress Lajos 900-ra, Móricz Márton 99-re, Szánthó György Verespatak 900—901-re, Bartha Ferencz 900-ra, Raffaj Zsigmond 99—900-ra, Fuchmann József Szigetvár 901-re.

Előfizetési díjat fizettek: Ferenczi Kálmán Budapest, Ürmössy Kálmán Körmöczbánya, Veress József Déva, Balázs Ferencz, Buzogány Gyula, Gámán Dezső, Hajós Gyula, Hirschfeld Sándor Kolozsvár, Ferencz József V. Hunyad, Szegedi Árpád Budapest, Fuchmann József Szigetvár 901-re, Fodor Zsiga Slatina 901-re, Siposs József Orsova 900—901-re

Az aranyos-tordaköri f. e. pénztárába fizettek: Székely Miklós, Varga Dénes, Albert János Torda 901-re, Molnár János Torda, Csegezi László Bágyon 900-ra, székely Dénesné Torda 99—901-re, Bardócz László Torda 98—99-re.

A küküllőköri f. e. pénztárába fizettek: Gvidó Béla D.-Szt-Márton 901-re, Durugy András 96—900-ra, Nagy Béla B.-Szt-Miklós 900-ra, Durugy Ferencz Szász-Sebes 100—901-re, Gvidó Béláné D.-Szt-Márton 92—94-re, Szinte Sándor Deésfalva 900-ra.

A kereszturkői f. e. pénztárába fizettek: Kálmán Mózes K.-Kede, özv. Raffaj Károlyné Uj-Székely, id. Tamási József, Simó Lidia Kis-Soly-mos, Simon Balázs Marczali, Lőrinczy Zsigmond Szt-Abrahám 901-re, József János Firtos-Váralya 900-ra, Fekete Domokos Pipe 96—900-ra.

A maroskői f. e. pénztárába fizettek: Gál Ferencz Sz.-Gericze, Sá-rosi József Csókfalva 900-ra, Nagy Benedek Ny.-Szereda, Unitárius Egzház-község Csókfalva, Szenthárnmság, Ny.-Gálfalva, Ny.-Szentmárton, Vadad, Kaál, Iklánd, Nagy-Ernye. M.-Szentkirály 901-re, Pap Sándor Sz.-Háromság, Fazakas Lajos Ny.-Szentmárton, György Albert, Filep Domokos Iklánd 901-re, Nagy Zsigmond Nánámfalva 99—900-ra, Kelemen Albert, Kelemen Albertné, Schuller József, Csongvai Lajos, Tályai Györgyné M.-Vásárhely 901-re, Fazakas Lajos Ny.-Szt-Márton, Marosi Mátyás Kaál, Gál Elek Ny.-Gálfalva 901-re, Ürmösi Kálmán Sz.-Gericze, Bartalis József Csikfalva, Tóth Károly Ny.-Szt László 900-ra, Rédiger Géza Szabéd 900—911-re, Lázár Ferencz Iklánd 901-re.

A Budapesti D. F. E. pénztárába fizetett 90 tag 1901-re.
Kolozsvár, 1901. aug. 11-én.

Gálfi Lőrincz,
pénztárnok.

TARTALOM: A kolozsvári unitárius papnevelő intézet önképző-körének története a XIX. százban. Barabás István. (Folytatás.) 218. l. — Tolsztoj Leó gróf. Ujvári László. 220. l. — Nők világa. 224. l. — Unitárius lányok lobogója. Ferencz Zsuzsa. 225. l. — Emlék-sorok. (Költemény.) Józán Miklós. 231. l. — Az unitárius templomi énekeskönyvről. Kozma Miklós 233. l. — Jótékony-ság és buzgóság. 234. l. — Egyházi és iskolai mozgalmak 236. l. — Egyleti élet és munkásság. 239. l. —

Nyomatott Gámán J. örököse könyvnyomdájában Kolozsvárt.